

ALTELE

DIARIU BELETRISTICŪ ȘI ENCICLOPEDIŪ-LITERARIU CU ILLUSTRATIUNI.

Din scrierile inedite alui SIMEONŪ BĂRNUȚIŪ

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Observațiunii asupra educațiunii tinerimii din Moldova.

(Urmare)

În Biografia lui SimeonŪ Bărnutei am amintit ceva despre activitatea dezvoltată de el ca profesor în Iași, unde ziua noaptea lucra alături cu LaurianŪ la înflorirea învățământului și la croirea unei noue direcții luând de base stările dela poporele mai culte din apusul european. Dăm aci locŪ la câteva observațiuni asupra educațiunii tinerimii din Moldova făcute de densusŪ, ca, dacă e de lipsă se se dovedescă și mai tare cea ce am susținutŪ acolo.

Era neapăratŪ, ca strămutările ce sau făcutŪ în starea politică a Moldovei, se resune și asupra institutelorŪ ei de educațiune și de învățatură dreptŪ legătura naturale care este între organele vieții unei națiuni, era neapăratŪ, ca se urmeze după redicarea guvernului de aici și starea cea problematică în care se află astăzi atâtŪ școlele din Iași câtŪ și cele din țeră, cu unŪ cuvântŪ totă educațiunea noastră națională din Moldova.

Acesta sau condusŪ până acum de consiliulŪ școlariŪ compusŪ din profesorii cei mai experimentați în sfera pedagogică ai școlilorŪ secundare și superiori, aceste dacă vorŪ mai rămânea lipsite de profesori cum au fostŪ până acumŪ, atunci consiliulŪ nu se va potē compune cum se cuvine sēu va lipsi de totŪ, și particularii sēu comisiunile pre care le va trimite ministrulŪ din Bucu-

reșci, și care potē vorŪ merita încrederea ministrului nu vorŪ poședa totŪ-de-a-una și încrederea publicului Moldovei, și lipsa acestei încrederi le va paralisa lucrările.

ProgresulŪ celŪ fericitŪ alŪ învățăturilorŪ din totă țera au avutŪ se suferē forte multŪ în anii din urmă și din lipsa încurăgiamentului și a medilócelorŪ necesari: profesorii și mai alesŪ ai școlilorŪ inferiori, afară de acea că au onorariă măsurate cu prea mare parsimoniă finanțiale după necesitățile de astăzi, nu-și iau onorariile cu lunile întregi, așa câtŪ n'au nici ce se mănânce necum se le mai rămână câte ceva și pentru cărți și aparate literariă fără de care nu potŪ spori în funcțiunile lorŪ nici dascalii din școlele sateșci.

Școlarii se iau de scriitori din tôte școlele fără de diferențią, unii se lasă de școlă pentruca se ajungă mai îngrabă la posturi cu salariă mari, de două de trei ori mai mari decâtŪ ale profesorilorŪ lorŪ cari au încărunitŪ în școlele naționali numai pentru credința lorŪ cătră aceste. În alte țeri nu se admitŪ la posturi fără de cursuri și esamini, și cei mai capaci se preferescŪ celorŪ mai puçinŪ capaci și diligenți, la noi sau vedutŪ și se vedŪ amblândŪ neconsiderați și atari tineri, cari au făcutŪ tôte cursurile aici în țeră; suntŪ și departamente, unde numele române de deregutori suntŪ numai raritate ca în Bucovina, și în Beserabia.

Institutele noastre din Moldova nu pot să facă progresul dorit nici din lipsa stabilității și a securității. Inimicii progresului nostru observându că sau deșceptat spiritul național și darul științei și în țera noastră, observându că se fac și progrese mai mari în școlile noastre naționale decât în școlile străinilor cari iau în arândă pre fi națiunii noastre ca să-i desnaționalizeze pentru banii ei proprii, au scos în public, că școlile noastre nu fac nici un progres, că moldovenii nu știu să facă nici programe de școle, au venit chiar și berari din Bavaria și jidovi din Galiția cu programe de școle ca să ne reformeze școlile după scopurile lor. Acestia și proteptorii lor publică de mult că școlile noastre superioare vor să rădică ca în zilele lui Asachi și vom să rămâna iarăși numai cu cele elementare și câteva gimnasil.

Aceste și alte asemenea accidente merită a se lua în considerație mai ales acum când suntem provocati la duel național de toate elementele străine interne și externe și încă la un duel pre terenul științei, al industriei și al comerțului mult mai periculos decât duelul cu armele. În aceste împrejurări regenerarea națiunii noastre nu e probabilă, dacă fi națiunii noastre vor să creșcă și acasă și în străinate în pensuni și în școle străine și când națiunea noastră din Moldova ar să mărgini în libertatea sa, după orice principă aduse cine ști de unde, ca să nu potă conduce educațiunea fiilor săi fără numai la impulsul ce i sar da din București dela inima, rezultatul cel mai probabil ar fi, că fiind inima cam depărtată dela extremitățile corpului național și nefiind încă destul de tare ca să arunce sângele cel de viață făcatori în toate părțile aceluiași extremitățile ar să amărți, și înainte de toate noi moldovenii.

Spre a regula și spre a asecura cursul educațiunii noastre naționale ar să neapărat:

1. Ca regulamentul școlilor să rămână lucratori până când se va face altul, și când se va face altul, acela să nu mai dea voie străinilor a întemeia naționalități străine pre pământul României ci să se țină cu consecența de principiele educațiunii naționale aședate în regulamentul, prin urmare numai §§-ii contrari educațiunii române să se rădice.

2. Consiliul școlariu al Moldovei să rămână în funcțiune, și fiindcă membrii aceluiași acum sau împușinat din lipsa profesorilor căsunată prin dimisiunea profesorilor, guvernul să provoce pre profesorii dimisiunați a să întorče la posturile și funcțiunile lor și cari n'ar să se înlocuiescă prin alții.

3. Postul inspectorului generale acum ar să fi mult mai motivat după ce sau concentrat administrațiunea școlilor în București. Inspectorii ar să pot să stăruiescă la ministeriu și pentru regula eliberare a onorariilor profesoralii ca să nu fi nevoiți profesorii a-și părăsi posturile și a călători pre la Iași și București pentru onoriă.

4. Fiend educațiunea bună una dintre garanțiile cele mai tari ale constituțiunii statului, și fiind cu nepotință ca aceași să prospere fără de mijloce pemnariă, ar să fi bine, ca să se separe și să se creeze un fond anume pentru scopul educațiunii naționale, acest fond să nu să amestece cu alte fonduri destinate pentru alte scopuri naționale, ci să se aplice numai pentru scopurile educațiunii, pentru onoriă, edificii, aparate școlastice, biblioteci ș. a. — Cu acest fond să potă uni și ofertele binefăcătorilor pentru înaintarea educațiunii naționale.

5. Fiend educațiunea națională nu numai una garanță tare a constituțiunii statului dar și efectul acesteia așa încât în statul rău constituit nici educațiunea nu potă prospera, ar să neapărat ca să se dea Românilor libertatea ce li să cuvine; statul singur nu potă dota nici administra toate institutele de educațiune, comunele nelibere și sărace încă nu pot să facă nemica demnă de omeni liberi în cauza educațiunii, aci venim naturalmente la constituțiunea cea veche municipală a Românilor, ca să se repună comunele și ținuturile în drepturile lor, să se facă și țeranii proprietari pre ună bucată de pământ și apoi să se provoce toți Români la activitate.

6. Pentru Universitatea din Iași ar să neapărat acum și înainte de toate ca să se provoce profesorii dimisiunați a să întorče la posturile lor, și a să pune și alții cari lipsesc. Anume secțiunea științelor esacte reclamă totă solicițiunea guvernului; moldovenii noștri încă nu cunosc, cumcă această școlă e terenul pre carele avem să ne disputăm până de toate zilele în contra jidovilor și a nemților, cari să versa pre țera noastră din politecnicele nemțești ca neșce lăcusce. Ar să neapărat, ca însuși guvernul să arete Românilor moldoveni necesitatea și foloșele acestei școle și fiindcă noi n'avem școle reale și gimnasil de ajuns, din care să trecă regulat un număr suficient de școlari la această școlă, guvernul să provoce pre toți tinerii cari au făcut cursul elementar sau alte cursuri și cari au și etatea cerută, ca să între în anul preparatoriu, care dacă l'ar face cu succes apoi ar să potă să între ca studenți ordinari în secțiunea științelor esapte. Acest an preparatoriu să află și la politecnicele statelor unde sunt destule școle reale și gimnasil.

(Va urma.)

Lacrimile mele...

*Curgeți lacrimi pre-a mea față
și-inecați a mea viață;
Căci de plângu nu-l de mirat,
Eu am lacrimi Ea mi-a dat.*

G. SIMU.

IUBIREA CEA DIN URMĂ

— *Novelă.* —

(Urmare.)

X.

După-ce trecuse podul numit au Change, orfana ajunsese în fața tîrgului de flori, pecîndu unu omu tîneru sî se coborî repede din o cabrioletă și sî se oprî inaintea ei dîndu unu țîpetu. Acesta era Flavianu, Flavianu de Locmaria, amiculu ei din copilărie, logodniculu inimei sale. Acêsta întîlnire neașteptată o sguđuî atăt de puternicu încătî fî constrînsă a sî aședîa pe una din băncile cheului și trebuî sî-șî deă tótă silînța pentru a-șî linișci puținu sufletulu ei turburat.

— D.-ta! dîsî Micheline cu o vóce încă totu emoționată. Ah! Flaviane, sîntu fericită că te potî revedé! Nicî nu poteamî presupune ca în acestu momentu sî te afli în Parisu.

— În adevêrî, rîspunsî Flavianu, aședîndu-se lângă ea, în óra acêsta trebuia sî navigezu pe oceanulu pacificu, decă sórtea nu mi-ar' fi schimbâtî dint'r'odată drumulu. Cîteva lunî după depărtarea mea, tatălî meu a devenitî jertfa unui atacu de congestiune de creeri. Acêstă veste mi-a sositî în Brasilia. Indată m'amî imbarcatî pe unu vaporu ce sî reîntorcea spre Franța, și étă-mê acum sîntu aici.

— Tatălî d.-tale nu mî iubia, dîsî ea; dar' era tatălî d.-tale, și eu aducîndu-mî aminte de elu nu potî sî dîcî, decătî D.-đeu sî-lî ierte.

— Micheline estî totu acea-șî — dulce și milósă...! Ah, eu asemenea amî aflatu despre mórtea mamei d.-tale, și amî plînsu-o sinceru. În sfêrsitî acêsta era prea naturalu, de óre-ce ea, vrednica femeia mî iubia ca și cându așî fi fostu fiulu ei.

Cîteva minute de reculegere urmară acestei schimbări de gîndiri jalnice. Flavianu luasî mîna Michelinei și o strîngea cu gingașie, pecîndu tînera fată, prin vîlulî umedî alu ochiloru ei mari negri, privia la ceriu.

Intr'adevêrî unu încîntătorî băiatu era acestu Flavianu Locmaria. Talia lui, de o înălțime ceva mai multu decătî mijlocie, avé mlădiere și eleganță. Obrajîi lui cu nișce trăsuri de o regularitate remarcabilă, înfașiau tipulu grației și alu sincerității. Elu, din fericire, avé una din acele fisonomii suriđetóre cari îți desvóltă interesulu și te atragü, așa dîcîndu ca unu magnetu. Fruntea lui aréta inteligentă, din ochiî lui scînteietóri ce-teai agerimea minții, buđele îi dovedeau bunătatea inimei. Natura, cu unu cuvêntu 'lî înzêstrasé cu îmbelșugare. Cu tóte aceste unu ochiü agerü ar' fi potutu surprinde în totalitatea trásuriloru sale unu simptomu supêraciosu, unu simptomu care destăinuia puțină vanitate împreunată cu óre-care

slăbiciune de inimă. Dar' numai ingeriî sîntu desêvêrșiți.

— Cătî sîntu de mulțumitorî lui Domneđeu, carele m'a adusü în calea d.-tale! dîsî Flavianu veselü. Intr'adevêrî este o providență pentru intențiunile bune. Da, ea te-a învrednicitü a te aduce în calea mea pecîndü desperândü de a-ți mai afla locuința, voiamü sî mî reîntornü în Bretania, unde sîntu așceptatü. Hotăritü sortîi de isbîndă mî electriciză, și, decă nu m'așî teme că voiü fi luatü de unu nebunu, a-șî săruta pulberea ce sî află sub piciórele d.-tale!

— Tăcere! dîsî Micheline, ducîndu-șî la buzé unu degetü într'unu modu care te răpia. Sî nu uitămü că ne aflămü printre multe, și mulțimea nu e nicî decum o singurătate!

— Ei bine! sî vorbimü în liniște, sî vorbimü cu demnitate, decă este cu potință, replică elü voiosu. În decursulu acestui tîmpü inima mea va bate o sută de pulsățiuni pe minută; insê ce-mî pasă, de óre-ce numai d.-ta singură vei ađi sgotulü confusü alü inimei mele?

Pecîndü Flavianu se esprima ast'-feliü, orfana privia la elü fixîndu-lü în modu straniu. Din privirea ei isvorau sêmțămintele cele mai insufletitóriă și pline de iubire. Intr'acea dîndu-șî silînța, Micheline stînsî vâpaia indiscretă a acestei flacări, și Flavianu nu observă decătî numai o palidă lucire.

— Haide, urmă Flavianu cu o seriozitate comică, sî ne luămü cu aerulu unui omu de legî și d.-ta aerulu de clientă a s'a. Căci și așa sîntemü aprópe de palatulü justiției, trecătorîi ne vorü lua dreptü ómenî, cari au de lucru la bêtrána și respectabila Themide (đeíta justiției.)

— Idea este originală. Ascultü dară cu atențiune elocuenta vorbă a avocatulu meu.

— Atuncî sî purcedemü numai în ordine și spune-mî numai decătü decă mî mai iubeșci ca odinióră. Eu, eu mî grăbescü de a-ți anunța. De o sută de orî te iubescü mai multü ca nicî-odată!

O viă roșată coloră fruntea încîntátóre a Michelinei.

— Oh, oh! dîsî ea făcîndü sî alunece unü surisü pe urmele emoțiunei sale. Mi sî pare că d.-ta începi de acolo unde ar' trebuî sî sfêrșescî. Nu esistă, în faptă, o lacună pentru d.-ta în esistința mea? și în acêsta privință n'ar' trebuî ca d.-ta sî mî întrebî mai antăiü?

— Nu te întelegü.

— Este aprópe unü anü decîndü locuescü în Parisu. Sci d.-ta cumü am trăitü eu aici?

— Sî mî ferescă ceriulü de a te întreba! Nu-ți cunoscü eu inima d.-tale? Nu sîntü eu convinsü că vieța d.-tale? a trebuitü sî fie fără prihană, fiindü-că trăiesci?

— Îți mulțumescü Flaviane! Étă o vorbă frumósă, și sum mândră că ți-amü înspiratu-o.

— De minune. Itî punü din nou îngrozitóreă mea întrebare: Mî mai iubescî ca mai'nainte?

Micheline sî făcü palidă, sângele i sî grămădea la inimă. Inse stăpînîndu-șî de-odată acêsta

puđore instinctivă care este grația supremă a ju-
neței, respunse cu o demnitate adorabilă:

— Te iubesc totu-de-a-una.

Flavianu sári pe bancă de bucurie.

— Haide Micheline, se plecămú! strigă elú.

— In ce țără — ceriule sfinte! întrebă tinera
fată suridëndú și inmărmurită totu-de-odată.

— La Saint-Nazaire, mare Domneđeule! Vréu
se te ducú eu insu-mi acolo. Colo josú între acla-
mațiunile celorú cari te-au cunoscutú, te-au sti-
matú și te-au iubitú, vomú sevérsi marele actú alú
vieții. Ne vomú cásători. Flavianu întinse mâna
tovarășei sale ca se o ducă spre cabrioleta ce se
afla la vre-o câțiva pași, și in care o geantă anunța
unú proiectú de călătorie. In momentul in care
Flavianu întelnise pe Micheline, elú se ducea in
adeverú la gara dela apusú.

— Reocupă-ți loculú aici lângă mine, đise
tinera fată apésatú. Esti prea grabnicú in hotă-
ririle d.-tale, amiculú meu. Mi-e cu neputință de-a
me hotári atátu de grabnicú. Eu nu suntú pe
deplinú liberă, de a-mi indepliní chiar' dato-
rințe serióse.

— D.-ta Și cătră cine?

— Cređi dóră că decândú amú venitú la
Parisú se nu amú vre-o datorie de recunoștință
și de afectiune? — Ah! decă ai sci câtă nenoro-
cire, câtă suferință, câtă desperare au datú ná-
vală asupra mea, ai întelege că, decă n'amú că-
đutú jertfă pécaturii, ácéta amú se-o mulțumescú
impregiurării că amú găsítú ajutoriulú unui sufletú
plinú de milă și de generositate.

Stândú tăcutú și cu inima sfásiată de dorere,
Flavianu ascultă mărturisirea durerosului trecutú
alú Michelinei, pe care elú nu-lú cunoscea. Mi-
cheline îi istorisi plecarea s'a din Saint-Nazaire,
mórtea mamei s'ale și întervenirea lui Pascalú
Kersaint la mlăstinele sároșe; sosirea ei la Paris,
grabnicele ingrigiri pentru siguritaea ei ce-o avu-
sesé sub coperișulú ospitalierú alú mătúșei sale;
apoi izolarea ei totală, căderea ei in descurăgiare
și încercarea ei de a se sinucide.

Flavianu se înfioră.

Ah! nebuna! nebuna! murmură Flavianu in-
cându-și unú suspinú.

Tinera fată reluă cuvântulú; esplică cum fu-
sesé mântuită, cum îi venisé idea se-și caute re-
fugiú la bunătățile lui Pascalú Kersaint. Ea de-
scrisé cu câtă grabă căută elú se-i dee ajutorú,
curagiulú neobositorú cu care Kersaint o apėrasé
contra presiunilorú bólei, stăruința plină de gin-
gășie cu care a tratatu-o in decursulú însănăto-
șării sale.

Ea mai adausé că, pentru a completa atatea
fapte bune, Kersaint o aședásé într'o casă de co-
merciú, unde prin lucrare și-a asiguratú o ne-
atêrnare.

— Înțelegi acuma, đise Micheline, că înainte
de a-ți urma, sum datóre, celú puçinú se previnú
pe binefăcatoriulú meu?

In măsura in care Micheline își destăinuise
starea, Flavianu sêmțisé că asupra sufletului seu

apăsa o neliniște nespúsă. De sigurú, Flavianu
era departe de-a avé sufletulú încărcatú de acelu
scepticismú batjocoritorú care bănuiesce ori-ce
nevinovăție, ori-ce desinteresare, și nici nu se gân-
dia a trage la îndoielă natura relațiunilorú dintre
orfană si acela care trecea de tutorulú ei. Cu
tôte acestea o iritațiune inăbușită ilú cuprinsé, și
nu putea delătura din inima lui ságéta gelosiei de
care peptulú lui tusesé atinsú.

— Ce felú de omú este acesta? întrebă
Flavianu cu asprime. D.-ta nu mi l'ai descriú
incă.

— Elú nu mai este june și nu este frumosú,
respunsé cu naivitate Micheline. Cu tôte aceste
elú are caracterú tinerú și sentimente frumoșe.

Ai se-lú iubesci, Flaviane, și-o prediciú.

Acestú răspunsú se părú a risipi încátu-va
nedumeririle lui Flavianu. La vârsta de douădecí
de ani se mai póte cineva teme de rivalitatea cre-
țelorú obrazului și a perilorú cari inalbescú?

— Condu-mé la d.-lú Pascalú Kersaint strigă
tinêrulú omú cu bucurie. Îi voiú mulțumí; ilú voiú
binecuvênta! apoi îi voiú anunța apropiata nóstră
căsătoriă și îi vomú đice: vino cu noi și fi alú
familiei nóstre!

— Inainte de a te presenta binefăcatoriulú
meu, respunsé Micheline, se cuvine ca se-lú pre-
vinú. Vino deci mâne la d.-lú Kersaint, te voiú
așcepta acolo.

Micheline îi dete adresa lui Pascalú.

— Fie, dar' pe mâne — respunsé Flavianu.
Deși trecea multă lume pe dinaintea lorú,
totuși Flavianu astă-dată depusé două sárutări fer-
binți pe drăgálașa mâná a tinerei fete, care se
făcú roșie ca unú granadú și se depártă repede.
Nu se depártă de o sută de pași și auđi
murmurândú la urechia ei:

Primesce-o, Micheline. Ea îți va vorbí de
dragostea mea, imbobocită și radiósă ca și ea!

Flavianu îi oferí o frumoșă roză de Provins,
inrouată și cu colorí vesele, ce o luasé de pe unú
rosarú din têrgulú Florilorú.

Micheline o primí, surisé cu unú aerú plinú
de fericire, însé nu se mai oprí.

Cândú Micheline sosí in strada Val-de-Grâce,
zări pe dómna Angèle, stândú in picioare la ușa
grădinei, privindú in drépta și stânga ca și cum
era cuprinsă de o viă nedumerire.

XL.

Incă din departe contesa recunoscu pe Mi-
cheline, și o chemă făcându-i repede unú sêmnu,
ca și cândú s'ar' fi grăbitú a-i vestí unú periclu.
Micheline alergă cu iutélă, și, observândú pe fața
aprópe pururea linișcită a dómnei Angèle óre-care
alterațiune, o întrebă cu o voce tremurătóre ca
și cum ar' fi presêmțitú o nenorocire.

Ce este? Ce voiești a-mi împártăși? mur-
mură Micheline cu spaimă, pecândú tovarășa ei o
trágea in spre grădină.

Sermana văduvă cu fiica sa orfană.

— Nimicü . . . Puçinü lucru, în cele din urmă . . . Nelinişçitü de întêrzierea d.-tale, d.-lu Pascalü a eşitü sê te întêlnescă. Mê mirü cum de nu te-a întêlnitü.

Acêsta e totulü? Oh! atunci mê linişçesci. Amü fostü reţênută în drumü O surprindere cu totulü neaşceptată. Îţi voiü povesti-o îndată. Inşê mai antăiü, pentru ca sê linişçimü pe escelentüü nostru amicü, permite-mi ca sê mê ducü înaintea lui. Elü sê va fi dusü pe calea-i obicinuită, în vreme-ce eu, dorindü ca sê cruţü tîmpü de câteva minute, aşiü lua drumulü celü mai scurtü.

Micheline apucase pe contesa de mână şi o ducea cătră stradă. Inşê dómna Angèle o sili sê remână pe locü şi îi declară că în tîmpulü absenţării d.-lui Kersaint, are sê-i încredinţeze unü secretü.

O clipă după acêsta şi una şi alta şedeau în salonulü lui Pascalü. Jaluziile pe jumătate închise nu permiteau sê între în odaie decâtü o lumină slabă. În mijloculü acestei penumbre totü sê ascundea: tapete, mobile, tablouri. O melancolie linişçită dómnia acolo, ce armonia de minune cu emoţiunile unei conversaţiuni confidenţiale.

Contesa sê reculesê unü minutü, apoi începü sê vorbescă ast'felü cu o voce plină de întristare şi de grije:

— Scumpă copilă, n'ai observatü nimicü de două, trei luni în fisionómia d.-lui Kersaint?

La acêsta întrebare, ochii Michelinei exprimă o uimire amestecată cu nelinişçe şi curiositate.

— Da, în adevêrü, răspunsê Micheline cu unü aerü oficiosü, i-amü vêçutü obrazii mai palidii, fruntea mai plină de griji, privirea mai plină de suferinţe. Mi s'a părutü că ascunde o suferinţă.

— Şi d.-ta n'ai întêlesü nimicü, n'ai ghicitü nimicü?

— Nu, căci d.-lû Pascalü în faça mea, atâtü de grabnicü îşi alungă posomorélă ce-lü apasă, încätü abia aveamü tîmpü de a mê preocupa de ea . . . Şi ore eu sê fiu cauza fără voia mea, a chinurilorü sale secrete? răspunsê tinera fată cu nedumerire.

Contesa o îmbracişă preste frunte.

— Aşa credü, răspunsê contesa cu unü tonü expresivü. O bănuielă grabnică, cu iuţala fulgerului, îi trecü prin mintea Michelinei. Ea presimţi cea-ce era sê afle şi sê cutremură.

— Te rogü, lămurese-mê, dómna — murmură Micheline.

— Ei bine, prea frumoşa mea: sê scii dar' că d.-lû Kersaint te iubesc. N'amü expresiuni ca sê-ţi spunü câtü de multü te iubesc, şi elü sufere de acêsta pasiune fatală în care nu are speranţă şi pe care o condamnă ca pe o nebunie. Micheline sê aşcepta la acêstă descoperire. Asemenea nu lăsă sê-i scape nici unü semnü care i-ar' fi potutü trada resimţirea. Contesa se folosí de acêsta linişçe aparentă. Ea continuă:

— De sigurü, dîsê ea, amorulü ce i-lü înspiri d.-ta, nu este de locü, una din acele flacări

tinereşci cari îndată cu primele impresiuni producü graçie şi farmecü. Dar' credemê dragostea ce o nutresce Kersaint pentru d.-ta, este isvorită dintr'unü sentimentü totü atâtü de puternicü şi durabilü, de ore-ce ea este în ore-care privinţă unü rezultatü din totü ce inima umană are mai gingaşiü, mai esaltatü, mai curatü. Acesta este unü sublimü amestecü de îngrigiri părinteşci, de desinteresü amicalü şi de entusiasmü amorosü. Inşê de ce sê-mi batü capulü, reluă contesa cuvêntulü suspinândü uşorü a definí dragostea acestui omu, a căruí calităţi nobile le cunosci? Elü te iubesc şi cu acêsta am dîsü totü! Elü te iubesc exclusivü, absolutü. Şi încă în acêl gradü, încätü fără d.-ta nu pôte trăi. Elü lăngedesce, elü desperéză! elü móre!

Dómna Angèle sê insufletisê. Vibraţiunile vorbelorü sale resunau fără indoiélă ca unü echou alü reamintirilorü ei. O umbră de melancolie durerosă îi acoperia privirea. Micheline 'şi plecase capulü înainte, incremenisê ca o stană de piêtră! Sermana Micheline sê afla intru o stare dintre cele mai penibile. Desparte dragostea lui Flavianü şi dragostea lui Pascalü, de alta, atragerea ce-o avea cătră acela şi simţulü de recunoşcinţă ce-lü păstra pentru acesta: aceste împregiurări aspre îi frământau mintea şi inima, încätü neşciindü ce sê răspundă dómnei Angèle — tăcea. O viuă emoţiune o apêsa. Era p'aci sê isbucnescă în suspine.

Contesa nu-şi dete esactü sémă de sentimentele tinerei fete, şi adausê cu unü tonü hotăritü: — Dela d.-ta atêrnă, scumpă copilă, ca d.-lû Kersaint sê potă fi numai decâtü omulü celü mai fericitü, ca inima lui turburată, pe viitorü sê nu mai resfrângă, decâtü razele unei dulci serinatăii. Sê consimţi a deveni soçia lui şi minunea sê va împlini.

Acêstă conclusiune era de prevêçutü, şi cu tôte aceste Micheline la auçulü ei tresări adêncü. Micheline avü poterea de a sê stăpâni ca pe faça ei sê nu sê potă observa nimicü din cea ce sê petrecea în adênculü inimei sale: inşê chiar' nici acum nu fü în stare de a potê vorbi ceva.

— Ei bine! nu-mi răspunđi, reluă cuvêntulü dómna Angèle uimită. Refusí a-ţi uní destinulü d.-tale cu acela alü dlui Pascalü? . . .

Pôte că elü nu-ţi pôte realiza idealulü imaginaţiunei d.-tale? Ah! cugetă-te la acea, că tinereţta şi frumşeţta suntü trecătore, vêrtuţile inşê rămânü. Apoi, d.-ta şci mai bine ca orî-care alta, că puçini ómenii au inimă atâtü de nobilü înzestrată ca amiculü nostru. Ai face mare nedreptate dacá i-ai respinge mâna ce ţi-o întinde şi care îţi e devotată. Dacá ea nu-ţi oferă bucuriile ardêtore ale unei iubiri împărtăşite şi de d.-ta, ea îţi promite celü puçinü fericirile nestrămutate ale unei esistenţe linişçite şi binecuvêntate.

În vreme ce Micheline, nedumerită şi gânditóre sta la indoiélă despre cea-ce avea sê facă, contesa sê grăbí de-a mai adauge:

— Şi de altmintrenea, dă-mi voe, fată, sê ţi-o spunü curatü: Orî câtü de onorabile suntü re-

lațunile d.-tale cu d.-lū Kersaint, totuși nu sunt regulate. Da! eu o știu acēsta. Insuși d.-lū Pascalū mi-a mărturisitū natura relațunilorū d.-vōstre. Situația d.-tale este forte delicatā. Mai curēndū sēu mai tārđiu ea pōte fi divulgatā, și acēsta ar' fi supērāciosū, de-ōrece lumea este totū-dē-una o talmăcitōre rēuvoitōre. E vorba sē pui capētū acestui pericolū. Nimicū nu ē mai simplu: decātū ca tutorulū d.-tale sē-ți devinā bārbatū, și totulū ē reparatū. Sē-ți mai vorbescū despre însemnatele avantaje ce ar' resulta pentru d.-ta din acēsta în-socire? O pozițiune dēmnā de stimatū, o esistență onoratā, realitāți solide pe carī o fatā tinērā cu minte, trebue sē le prefere toturorū vanitāțilorū romanțiose carī i-i suridū inimei ei tinere. . . .

Haide! Micheline, decide-te! Spune-mī o vorbā și acēsta sē fie: Consimtū.

Cāndū isprāvī cu acēsta îndemnare, contesa auđī unū pasū sunătoritū pe nāsipulū din grādinā. Fārā a așcepta rēspunsulū ce stāruiā a-lū primī, sē scolā repede și sē dusē sē privēscā printre jaluziī.

— Nu e elū, dișe contesa, reăședēndu-sē pe divanū. . . . Dar' sē vedemū, ce sē-i rēspunđī dlui Kersaint cāndū sē va reīntōrce?

Așa-darā elū te-a rogatū, dōmnā, de a-mī propune acēsta însoțire?

— Elū o doreșce din tōtā inima. Te învoieșci? Printr'unū gestū rapidū, Micheline își dusē la buze frumōsā rosā de Provins ce i-o dase Flavianū. Lāsā sē-i cađā o picăturā de rōuā a dorerei sale, mārğăritariū umedū a desperării sale.

(Va urma.)

Lexiconū de conversațiune.

Adevērulū ē o plantā, care la toți foloseșce. Dorere cā'n astā lume, arare-orī înfloreșce.

Apa este beutura cea mai bună pre pāmētū, Fōrte mulți ómeni o beu, — dēnsa are unū avētū, Cāndū bei apă, nu porți fricā de vițioșā pricinā, Orī cātā apă sē bei, nu te-mbeți sē cađī in tinā.

Armonia ē o flōre, mândrā și strălucitōre, Clima din părțile nōstre nu-i este favoritōre, Prin urmare pe la noi in pré rare locuri cresce, In-a siēsa parte a lūmei fōrte frumosū înfloreșce.

Aurora este nunciu, este o frumōsā Dīnā E prevestitōrea đilei, dīnsa pōte sē susținā Intre nōpte și luminā unū misteriosū hotarū, Pōrtā roze pre guritā, sē nutreșce cu nectarū, E fragedā și pompōsā ca feciōra adoratā, Cei lenioși nu-o cunoscū, ei nu o vedū nici-odatā.

Aurulū ē unū metalū renumitū și scilpitoriū, Conștiința multora sē frānge prin elū ușorū.

Banii suntū unū instrumentū curiosū și renumitū, Cu care poți sē te naltī đin nadirū chiar' in zenitū, Din zenitū iar' in nadirū ușorū poți sē te scoborī, Fārā fricā de periclu, sē-ți frāngī óșele sē mori. . .

Ce ē Buletinulū sorții? Carte mare și vestitā, Care conține in sine a popórelorū ursitā, — Óre Dōmne 'n astā carte ce sōrte și ce destinū Va fi scrisū sē mai supōrte strănepoții lui Quirinū? Sē cetescū in astā carte am doritū de multe orī Sē vedū eu scrisu-i acolo, cā dinșif-sū nepăsătorī. . . ?

Scimū cā **B**unā cuviința ē o prea frumōsā Dīnā, Dar' este cea mai modestā, — rarū cavalerū i-sē

[nchinā,

Ea in tēmpurile nōstre rabdā batjocurā multā, Cavalerii cei galanți i dau palme și-o insultā.

Carakterulū ē o marfā forte scumpā lăudatā, Pentru unii, pentru alții ē o cārpā lăpadatā.

Ce este Căsătorīa? Fortărețā minunatā, Și care giurū-impregiurū ē cu murī incungiuratā, Captiviī de voiā bună sau obligatū pe viētā Cā vorū petrece inchiși in acēstā fortărețā, — Mulți doreșce sē iēsā afarā, dar' nu potū, — până [la mōrte,

Catenele lorū de roze. . . suntū osēndiți sē le pōrte; In aceștea suferințe de voie bună primite, Bī privēșcu cu dorū ferbinte, cu inimile strivite La frații cei dinafarā, ce trăiescū in libertate, Cariī inse ardū de dorulū sē pōtā și ei străbate In acēstā fortărețā. . . captiviī cugetā. . . vai. . . Cu ce bucuriā vinū. . . dar' lasā vinā numai. . .

Cavalerū de vrēi sē fi sē recere sē ai parte De dōue: sē ai banī mulți și sē scii pučină carte.

Concordia đina păciū, prin intelēpta-i metodā Ar' poté face minuni, decā n'ar' eși din modā.

Crates a fostū filosofū, ce-și aruncā banii-'n mare, Nime nu-lū mai imitezā in astā lume mare.

Dreptatea dec'ar' trăi Diogen cu lampa sa, Sē-o caute pre pāmētū, socotiți cā-o-ar' afla?

Eroismulū ē o flōre ce frumosū a infloritū In evulū vechiū, — dar' acuma cu totulū sa vesteđitū.

Prin Etichetā invēțā cavalerii cu «bon ton» Ca sē scie conversa cu damele din salonū; Dar' Filipū alū cincilea a greșitū in contra ei, Cāndū dela tronulū regescū elū eschisē pe femei. . .

Cāndū mergū fetele cu furca, ca sē tōrcā 'n ședātōre, Apucā feciorii **F**usulū dela fetele feciōre, Și fetele nu potū tōrce, sē scape de crisa mare Ele-și rescumpērā fusulū dela junī prin sārutare;

Ce strategiă frumoasă, și ce beletriscă fusă,
Ce păcat că prin saloane domni nu l'au introdus!

Hymen e rege frumos, sub flamura-i iubitore
Nu numai junii se 'nrolază, ci și fetele feciore
Și încă de voia bună. — Acestu rege fericit
N'are datină să deie soldaților săi obșitū.

Ce este Literatura? Minunată măiestriă
Prin care numai pușini potū scapa de sērăciă...
Și literații romani să vaieră pe'ntrecute
C'au ajunsū la trista sōrte a Casandrei celei mute.

Lumea este unū teatru, pe bina ei mulți actori,
Multe tragicomedii, reproducū de multe ori.

Magnetulū e unū metalū carele din a sa fire
Atrage la sine corpuri, elū scutesce de trāsniire
Edificiile nalte, și atuncea să numesce
Parafulgerū. — De acesta ar' avē lipsă firesce,
Și inima unorū tineri pre care de multe ori
O schintēuă electrică din doi ochi strălucitori
O strivesce... Acestū remediū încă nu l'a inventatū
Secolulū nōuespredece... secolulū celū lăudatū
Cu attribute brilante, dar' in butulū tuturorū
Va fi aspru critisatū de secolulū venitorū.

Pegasulū e călușelū, sprintenelū și frumuselū,
Unii călăreți vestiți se avēntă 'n nori cu elū. —
Mulți voiescū se-i imiteze... inzedaru că nu reiesū,
Pegasulū lorū e mārțogă, că n'au sē-i dec ovesū...

Ce sē dīcemū de Rachiū? Noe descoperindū via
Pōte fi mārētū și falnicū, elū a produsū bucuria...
După multe miī de ani voindū unū omū procopsitū
Sē imiteze pe Noe... Și elū dar' a scormonitū
Prin sciințele naturei... producândū nōua minune...
Veaculū nostru-i derōgă, că acesta invențiune
Nu este meritulū seu... avēndū inse ocașiune
Rachiulū celū inventatū l'a adusū la perfecțiune...
Că dīcimū de speculanți potū sē se inavutiēscă
In o proporțiune drēptă precum potū sē serăcēscă
Și miī de consumători, prin rachiulū urgisitū,
De ce n'a remasū pamēntulū in veci orfanū și lipsitū
De acēstă ticălosă și miseră invențiune!
O! atuncia câte rele și câtă amărățiune,
Remānēu in veci ascunse chiar' in germenelū lorū!
Dēcă nu era rachiulū! alū căruī inventatoriū
Pagubă că nu sa dusū de-aici in altă lume
Cu trei dīle mai nainte de acestū fatalū renume
Sē fiā remasū omū simplū și de strănepoți uitatū
De-ar' trăi i-ar' pără reu de tristulū seu rezultatū...

Ce este Rafināria? Metoda cea mai ușorā,
Prin care unū șarlatanū te pōte trage pe sfōrā!

Ce insemnēzā Resboiū? Cāndū dōue ostiri
[contrare
Pe viētă și pe mōrte sē batū cu inverșunare;

Este unū conceptū abstrasū, — resboiū in realitate
Este in care țesū pānza muierile dela sate.

Poeții, romancierii, știu mai bine defini
Sărutarea, ve spunū și eu, decumva voiū nimerf...
Ea este distanța zero, — dar' sē nu-me critisați, —
Intre buzele rumene, alorū doi amoresați,

Tăcerea este frumoasă, dar' fōrte grea măiestriă,
Suntū rarī bărbați ințelepți, cariī bine sē-o sciā
Pentru femei — de și ele tōte fără esceptiune,
Suntū ințelepte — tăcerea e cea mai mare minune.

Virtutea este o flōre, carea frumosū infloresce
Cu greu sē lucră pamēntulū in care dēnsa cresce.

Sciți voi ce este Zefirulū? Posta amoroșilorū
Fiindū elū de la natură mândru, sprintenū și ușorū,
Pōrtă doruri și suspine și gingașe sārūtări
Amanților depārtați preste munți și preste mări.

Joanū Popillu.

De la băile Tușnadului.

20 Augustū n.

Tomra, cāndū plecā rōndunelce, nu-i așa
Iubite cetitoriule, că simțesci și Tu ca și mine, o
Jale ōrecare, ori Te cuprinde ceva, care Te pre-
dispune a melancoliā.

Scriu sub impresiunea acestui simțemētū
pentrucă, privindū in giurulū meu, vēdū că din dī
in dī ōspeții sē impușinēzā ca rōndunelce și mār-
poimāne va trebui sē-mi iau calabaliculū și sē
plecū și eu.

Regretū plecarea ōspeților, regretū că va
trebui sē plecū, o regretū pentru frumșēile minu-
nate cu cari natura a inzestratū aceste băi, sēu
mai bine, pentru situația pitorēscă in care sē gā-
sescū aceste băi.

Tușnadulū, de preferință, este o baie de
aerū. Toți, cari vinū aici cautā și gāsescū unū
aerū curatū, inbalsamatū cu mirosulū aromaticū
de bradū, cum nu sē gāsesc la nici una din băile
nōstre din Austro-Ungaria. Băile de la Borszék
de exemplu, nu potū avē, in privința asta însuși-
rea băilor de aici, pentrucă Borszékulū este mai
espūsū curentulū de aerū, pădurea dinpregiurū
este mai depārtață, pe cāndū Tușnadulū este așe-
datū ca 'ntr'o căldārușă, intre brađi, scutitū de
munți, incātū temperatura remāne aprōpe con-
stantā.

Din linia a dōua servescū de curā apele
minerale, cari sē folosescū atātū pentru beutū cātū
și pentru scaldā.

Dr. Pawelka aratā că Tușnadulū vindecā ur-
mātōrele bōle: catarulū bronchialū, bōle de peptū,
incepētōre, scrofule, lipsa de sānge, gālbinaarea,

cataruri cronice de stomachū și mațe, de urină și mitră, anomalii de menstruațiune, slăbițiuni de nervi, histeria, reumatisme cronice și alte suferințe de nervi.

Altă cură se poate face cu lapte de capră curatū, ori cu lapte mestecatū cu apă minerală.

Apele Tușnadului au trebuit să fie cunoscute deja în secolul trecutū, pentru că după cum ȳice Dr. Pawelka, unū călugărū jesuitū scrie în »Dacia siculia«: Tusnad ab aquis acidis singularis cum primis virtutibus famam obtinet. Altă amintire despre ele nu se face nicăiri până pe la anulū 1842. Sē spune că în anulū acesta unū păstorū de vite, cu unū feliū de bube pe peciōre, rătăcindū și petrecândū mai multū tēmpū pe aici și fiindū nevoitū a trece de repețite ori prin apele de aici, dela o vreme băgă de sēmă că i-sē curățā bubele, cari le avē de ani de ȳile. Scirea acēsta sa rēspânditū iute în tōte părțile și au datū indemnū celorū în dreptū a sē interesa de isvōrā.

În timpulū din urmā Tușnadulū sē inzestrēzā cu totū feliulū de îmbunătățiri: promenăȳi în tōte direcțiunile, și cu vile frumoșe dintre cari amintimū pentru óspeți vila Prager, Römer, Konya, Bánffy, Schweiz, casele Konopassek, dar' din tōte acestea nici una nu-mi place ca miculū edenū, ce și-a făcutū d.-lū Stānescu din Brașovū pentru familia d.-sale: case și parcū de care nu te-ai despărți nici odatā. În primăverā anulū acestuia, înainte de deschiderea sezonului, s'a terminatū frumosulū edificiu de băi în care sē aflā patru basene pentru băi reci, patru băi de salonū, reci, una de aburū și 14 vane pentru băi calde.

Preumblări principale suntū: imediatū în pădure, unde cāntā și musica după amēȳi, și unde sē aflā și o cafenea, apoi pe dealū de-așupra băilor la »vērfulū lui Apor« și la »Ludmilla,« de unde veȳi înaintea ochilorū o panoramā din cele mai incântătoare.

Escursiuni sē potū face în totā ȳiua peste Oltū, cale de 10 minute, ori la Sânt-Ana și Būdös. Aceste din urmā la totū casulū, suntū cele mai frumoșe.

Escursiuni la Sânt-Ana și Būdös sē facū de societăȳi mai mari, cu dame séu fără dame; sē potū face și într'una adecā la amēndoue locurile de-odatā.

Ar' fi păcatū sē vinā cineva la Tușnadū și sē nu facā escursiunile acestea.

Pentru domni e mai consultū sē facā drumulū pe josū, pe din dosulū vilei Bánffy séu de la Ludmilla. Din amēndoue locurile, în două ore ajungi la laculū Sânt-Ana, care este de o frumsetā estraordinară; situatū într'unu vērfū de munte, 951 metri de-așupra mării, ȳirū-impregiurū braȳi maestatici. Apa este limpede ca cristalulū. Periferia lacului o poți percurge cam în o 1/3 orā. Lângā lacū sē vedū și astăȳi ruinele unei capele consfințite sfintei Ane, de aici și numirea lacului.

„Amiculū Familiei.“ Anulū XIV. — 1890. Nr. 17.

Cândū ajungi la lacū trebuie sē fi cu traista bine căptușită de merinde, pentru că-ȳi lasā gura apă de fōme.

De aici recreatū, în alte două ore ajungi la Būdös.

Būdösulū este unū munte înaltū de 1140 metri. Pe cōsta lui sē aflā o grotā séu peșcerā cam de trei metri înaltā, de doi largā și până la 14 pași de lungā. Pe pāreȳi grōtei este aședatū unū stratū grosū de puciōsā. Din partea de susū picurā neconținutū în nisce farfurii aședate josū, unū fluidū acriu, cu care sē spalā ómeni, ce suferū cu ochii. Gazulū din lāntru este atātū de periculosū încātū trasū în pieptū, la momentū produce mōrte. Sē și vedū mai multe morminte de ale nefericitiilorū despre cari sē ȳice că au intratū de bună voia în lāntru. De grotā te poți apropia binișorū, numai sē nu te plēci în ea. În lāntru sē cuprindū nădușeli, bani de monedā și orologiulū ȳi-sē negrescū numai decātū, mai târȳiu însē iarā-și capetā colōrea. Mirosulū de puciōsā ilū simȳesci cale de 10 minute.

Grota nu este ingrigită de locū, nu e închisā încātū pote intra în ea ori-cine. Cu tōte astea cândū te scōbori la birturile din drumū, birtașulū ȳi cere o taxā de 3 cruceri.

Din josū de Būdös sē aflā două basene de scalde reci, conȳinēndū mare cantitate de sulfurā; sē folosescū cu mare succesū contra reumatismului.

Dēcā comunicaȳia la băile acestea ar' fi corespundătoare și confortū, băile ar' fi cercetate de ómeni. Locuinȳele de astăȳi suntū fōrte primitive și simple de totū, suntū numai nisce colibi de scāndurā, prin a cărorū pāreȳi suflā vēntulū de tōte părțile.

De altfelū cele două birturi concurente te despăgubescū pe deplinū în privinȳa māncărilorū și a beuturii. Cu deosebire gustuosū este unū papricașū, gătītū aici în vērfulū muntelui.

Dēcā ai făcutū drumulū pe josū până aici, pentru întōrcere sē te ascepte trāsura în Būdös, de unde apoi în două ore ȳrā-și te afli la loculū de plecare. La reñtōrcere meritā sē te opresci în comuna Bicsadū și sē cerceteȳi fabrica de sticlăria.

Decumva n'ai poftā sē umbli ca apostoliū, ori faci escursiunea cu dōmne, atuncī tocmesce-ȳi o trāsura la pōlele muntelui, în vērfulū căruia sē aflā Sânt-Ana, te scōborā și te du pe josū până la lacū, te întorce și, ȳrā cu trāsura, te urci până la Būdös. Drumulū până la lacū în casulū acesta sē face și călare séu cu carulū cu boi.

Trasura pe o ȳi intrēgā costā 3—4.50 fl., ȳr' unui conducătoriū, cândū umbli pe josū, ȳi plătesci 1 fl.

Cale de 1 1/2 orā, de la Tușnadū, pe Oltū în josū, sē aflā băile nu prea ingrigite dar' fōrte folositorē în contra reumatismelorū, numite Malnaș. Dese escursiuni sē facū și aici.

Revenindū la Tușnadū mai e de observatū, că după furtuna vehementă decândū cu Munteanu et Mincovicū, a cărorū firmă românească, scandalisă nisce capete inferbentate, astădī vieța socială este foarte plăcută. In anii din urmă n'a fostū nici o disonanță.

Diure suntū destule in cabinetulū de lectură maghiare și germâne, românești au fostū in anulū acesta numai două, »Gazeta Transilvaniei« și »Românul.«

Ospeți au fostū in anulū acesta mai mulți ca in anii trecuți, cauza este prețulū celū ieftinū pe căile ferate. La anulū viitorū sē speră că va fi terminată calea ferată vicinală până la Sângergiu, iar' in doi ani sē dīce că are sē trecă calea ferată și pela Tușnadū. In casulū acesta băile de aici sē vorū ridica la nivoulū unde li sē cuvine sē ajungă.

Intrē românii. cari au cercetatū băile in estū-anū, am vĕdūtū pe dlū Onaciū cu soția, Josifū Popū jude din Tĕrgulū Mureșului, Mih. Cîrlea notariū publicū cu soția, Jordanū Munteanū, N. P. Petrescu cu soțiile, din Brașovū, adv. Filipū, adv. Sam. Popū, comers. G. Ivascu cu amabila-i fică din Abrudū, majorū auditorū Mihălțianū, Dr. Clojă, inginerū Beleş cu soțiile din România, Sabadeanū și prof. Ciofleac din Brașovū, dōmnele Cristea din Sibiiū, Oncū din Aradū cu gingașa-i soriōră, d.-na Truța din Aradū, dlū redactorū alū Dv. N. F. Negruțiu, protop. Rusū din Sibiiū cu nepōta, adv. Csato din Blășiū cu două domnișōre și adv. Dr. Ilea.

Remarcabilū este, că toți israeliții din România vorbescū aici românește, dar' cu durere și măhnire trebuie sē amintescū că două familii fruntașe române din țera nōstră, pare că și-a uitatū in anulū acesta de totū dulcea și armoniōsa limbă română, pentrucă ostentativū le-amū auditū vorbindū totū unguresce chiar' și cu copii lor. Mare aberațiune.

Sesonulū de băi incepe la 15 Iunie și țene până la 15 Sept. De comunū timpulū din urmă este celū mai frumosū.

Până la ultima Iunie au sositū in estū-anū 120 ospeți, din 1—15 Iulie 405, din 15—31 Iulie 523, din 1—20 Augustū 248, totalū până astădī 1296 ospeți.

Moșulū.

DIVERSE.

Cronică. — Școlă română de fete in Aradū. In 1 Octomvre n., sē va deschide in Aradū școlă superiōră de fete a Reuniunei femeilorū române de-acolo. Școlă va avē caracterū confesionalū gr. or., va fi de 6 clase și va avē unū internatū.

Pentru înființarea unui episcopatū românū in Macedonia stăruiescū țiariele din România liberă; și cu totū dreptulū căci Românii suntū foarte numeroși in Macedonia și au și școlele lorū naționali: pentru ce dar' sē nu aibă și Clerulū lorū independente supusū episcopatului naționalū și nu la episcopatulū grecescū. Cum sa datū Bulgarilorū episcopatulū naționalū cu trei episcopi de-odată: de ce sē nu sē dé și Românilorū unū episcopatū românū independente!?

Femeile române din Perivole (Macedonia) au bătutū cum sē cade pe trimisulū episcopului grecū, care mersēsē acolo spre a inchide beserica pentru că preotulū localū românū Dimitrie Constantinescu nu slujesce in limba grecescă ci in cea românească.

D-lū Dr. Asachi, profesorū la universitatea din Bucuresci, a fostū numitū vice-președinte alū congresului de medici din tōtă lumea, ce sē țene in Berlinū, și președinte alū secțiunei de patologiă generală.

Stupariū românū premiațā la espozițiunea din Viena. D-lū Augustinū Degănū, invĕțatoriū diriginte grănițerescū in Vetelū a obțēnutū din partea juriului dela espozițiunea din Viena, care sa deschisū in Maiū și sē va inchia cu finea lui Septemvre a. c., diplomă de recunoscintē și doi galbeni imperiali pentru obiectele espuse din ramulū stupăritului.

Unū talentū necunoscutū. In comuna Dragū sē află unū românū cu numele Joanū Mezei, care este unū sculptorū de prima ordine, dar' fără ca Românii sē scie despre dînsulū. Că nu sciu și n'au auditū nimicū, acēsta este ușor de explicatū, deōrece elū ca copilū tinerū, orfanū, a luatū lumea in capū; a mersū prin Sĕrbia, Turcia etc. de unde rĕntorcĕndu-sē a adusū cu elū o mulțime de cunoscintē, precum cunoscintā perfectă alorū 4 limbi și multă indemănare in arta șculpturii. Ca sculptorū a lucratū la baronulū Bánffy din Valasut, care la diferite espozițiuni de artă a câșcigatū cu lucrările lui Mezei decorațiuni și recunoscintā de laudă. Conte Teleki Săndor scrie in opulū seu »Egyról másról« tom. II. pag. 197 următōrele despre Bánffy și Mezei: »Bánffy nem maga késziti... ott van a hires naturalista Mezei János.« Recomĕndămū cu tōtă căldura publicului romānescū pe acēstū artistū. Elū are o mulțime de mobile de casă șculptate in diferite stiluri. Voiesce a le vinde ri cu baniī a face o fundațiune pentru studentii șomāni sĕraci.

O carte vechie. In urma stăruințelorū dlui T. Djuvara, agentulū diplomaticū alū Romāniei in

Bulgaria, guvernul bulgaru a avut amabilitatea să împrumute Academiei române, pentru studiu, o bibliă slavonască tipărită la 1492 în Transilvania la Alba-Julia și care aparține mănăstirii St. Ioan din Rumelia-orientală. D-lu Djuvara a adus din Sofia această vechie carte și a dus-o la Academie, unde s'ar voru fotografia mai multe pagine din trênsa.

Astra, romanu alu Carmen Sylvei, (Regina României) apărut și în »Romanulu«, a fost tradus în limba francesă și editat de librăria Perrin din Parisu.

Sănătatea omului și mașina de cusut. Cu ocaziunea conferințelor internaționale, ce s'au ținut la Berlinu pentru a rezolva cestiunea lucrătorilor, doctorul Hensgen a atras atențiunea celor în dreptu asupra întrebunțarei mașinei de cusut, care strică foarte multu sănătatea atât a bărbaților, cât și a femeilor, cari lucră cu ea. Cu date câșcigate prin lunga sa esperință, elu a aretat într'unu articolu de revistă cum femeile cari lucră cu mașina, s'au bolnăviciose, nascu copii mai pușini și mai slabi ca celelalte, după cum a aretat și acea, cât de multu acestu felu de ocupațiune impedează circulațiunea sângelui, face pe omu se-și perdă pofta de mâncare și se ajungă cu timpul anemicu. Interesantă este mai alesu statistica în care se arătă, cum fete vesele și sănătoșe, devenind cusătoreșe, cu timpul devin nêrvose până la isteriă. Elu a propus deci și rogatu congresulu să ia măsuri și pentru reglementarea lucrării cu mașina de cusut.

Notițe. Definițiua ciudată a pianului. Japonesi, cari au cercetat întâia dată Europa, au trimis în patria lor o definițiua de totu ciudată a pianului. — »Europeni«, scriau ei în repôrtele lor, »sciu să stôrca dela unu animalu mare, cu patru pețiore, nisce sunete de totu melodiöse. Unu bărbatu, dar' mai de multe ori o femeia, se așeză înaintea animalului și călcându pe coda mirăzaniei și lovindu-i dinții albi cu degetele, îl sillesc să cânte cu voce foarte plăcută.«

Mama prevădătoare. Nu de multu sosi în Orel, pentru a petrece câțva timpu, soșia unui comerciantu rusu cu fiica sa și trasé într'unu hotelu. Rugate să se înscrie în registrulu străinilor, mama scrisé după numele de familiă următoarele: »soșia unui comerciantu din Dmitrowsk cu fiica sa nemăritată Sașa (19 ani de etate,) 10,000 ruble zestre, peru blondu deschis, năsuțu tēmpitu și grosșiore în cei doi obrazu; defecte corporale ori alte semne caracteristice n'are.

Mijlocu pentru a recunoștea aurulu. — Se întemplă adeseori că cineva se aibă trebuința a se asigura, decât unu obiectu ôre care este de aur s'au nu. Êtă unu mijlocu ușoru ce se pôte întrebunța de totă lumea: Să ia o cremene și să frécă obiectulu de ea. Prin această frecare se produce pe cremene o dungă metalică. Să apropiă de această dungă unu chibritu cu puciosă, aprinsu. Dacă obiectulu este de aur, dunga rămâne lucitoare, ér de nu ea să înegresce.

Păstrarea merelor în stare prospetă timpu mai îndelungat, foră de a-și perde aroma, se pôte face în modul următoru: Să ia nêsip forte finu și curat, acela se inferbintă pe plăci (table) de tinichea s'au de metalu, dar' nêsipulu să nu fie prea îndesat, — după acea punându-se pe unu locu uscat și aerosu, să lasă să se recorască bine. În acestu nêsip se aședă merele cele mai sănătoșe și nelovite ori nevătēmate, așa ca să nu ajungă unulu la altulu. Vasulu în care se aședă apoi merele să fie câtu să pôte de bunu, spre a nu pētrunde aerulu în elu. Să pune unu rēndu de mere, nêsip și érá-și mere și umplēndu-se să închide bine cu unu fundu.

Conservarea carnei prospete. În Viena sa inventat unu procedeu pentru conservarea carnei prospetă fără a întrebunța ghiață. Prin acestu mijlocu s'ar' poté conserva: Carnea de vacă 14 zile, cea de porc 8 zile, cea de vițelu 6 zile. Procedulu este următorulu: Să arde în interiorulu unor cutii unu felu de luminări speciale, la fie-care doue zile și în tēmpu de 10 minute; înainte de a aprinde lumina să astupă cutia, lăsându-se carnea la aeru, acestu procedeu costă de 8 la 10 ori mai pușinu decâtu procedulu prin ghiață.

Păstrarea cafelei. Cafeua este foarte primitore de umedă și mirosuri ce își însușesc fiindu alătura cu alte coloniale cu mirosuri. Bunătatea cafelei constă nu numai în pecia ei, ci mai cu sēmă în modul cum a fostu recoltată în colonii, cându s'a coptu bine, pe vreme uscată, ferită de ploii și de umedă; cum a fostu de bine impachetată în saci, cum a fostu adusă pe mare, cum a fostu ținută prin băcăniile nôștre, prin cămări, cum a fostu prăjită și rēșnită. Cafeaua fiă rășnită s'au neprăjită trebuie ferită de vecinătatea piperului, romului și altor lucruri cu mirosulu tare. Dacă se amestecă cu făină de rădăcină de cicore, cu bobe de orz s'au de sēcară prăjite își perde aroma ei naturală, de asemenea decât se prăjesc pre tare s'au pre pușinu. O vechiă gospodară din Rîmnicu forte amătore de cafea bună își spunea, că nu e permis a se pune în cafea altceva de câtu migdale prăjite care îmbunătățescu multu cafeua și nici a se tiné cafeua, prăgită și îndesată, altfelu decâtu în cutii bine astupate.

Necrologiă. Emiliu Vlassa, oficalu la judecătoria reg. cercuală din Blașiu după unu morbu greu și îndelungat, provăditu fiindu cu ss. sacramele ale moribunților, în 20 l. tr. a. c. la 12 ôre din di, în alu 44-lea anu alu vieții și alu 13-lea anu alu fericitei sale căsătorii, și-a datu nobilulu seu sufletu în mânil Creatorulu — deplânsu de soșia, fii, părinți, sorori, cumnați, unchi, nepoți și mulțime de rudeni, amici și cunoscuți.

Rozaliă Secuiu din Fizeșulu Gherlei după o suferință grea de 4 luni în morbu de plumăni în etate abia de 15 ani în 1-a Augustu n. a. c. și-a datu nobilulu sufletu în mânil Creatorulu, lăsându în doliu pe părinți, frați, surori, cumnați, cumnate și numeroși consăngeni, amici și cunoscuți.

Fia-le țerina ușioră și memoria binecuvēntată!

GLUME.

Judecată bene primită. Președintele: Fiind'că sa doveditū pe deplin asupra d-tale acusa de poligamiā, tribunalul sa vĕcutū silitū a-ți dicta cea nai aspiā pedepsā. (Acusatulū lārge.) Pentru crima comisā ve-i avea de-a suferi o inchisĕre gica de trei ani de zile. (Acusatulū zimbeșee.)

Pre ședintele: Așa de lăcutā afl judecata dictatā că încă i-ți vine a zimbi!? Apelezi ori ba?

A cusatulū: Nu apelezū, pentru-cā mē așeptam la o pederpsā nai gica. Mē temeam că va trebui sē mē reñtorcū la tōte ei femeile mele

Bólă rea. — Bărbatulū: Da in ce pătĕmeșce soția mea de o trimiți la Carlsbad.

Mediculū: D'apoi spunĕndu-ți adevĕrulū, ea pătĕmeșce fōrte greū in mania băilorū.